

Republika e Kosovës
Republika Kosova
Republic of Kosovo

Zyra Kombëtare e Auditimit
Nacionalna Kancelarija Revizije
National Audit Office

IZVEŠTAJA REVIZIJE ZA GODIŠNJE FINANSIJSKE IZVEŠTAJE OPŠTINE GRAČANICA ZA 2023. GODINU

Priština, jun 2024

SADRŽAJ IZVEŠTAJA

1 Revizorsko mišljenje

2 Nalazi i preporuke

3 Rezime informacija o planiranju i implementaciji budžeta

4 Napredak u implementaciji preporuka

Dodatak I: Pismo potvrde

Dodatak II: Objašnjenje u vezi sa različitim vrstama mišljenja koje primenjuje NKR i drugi delovi Izveštaja revizije

1 Mišljenje revizije

Završili smo reviziju finansijskih izveštaja Opštine Gračanica za godinu koja se završava 31. decembra 2023. godine, u skladu sa Zakonom o Nacionalnoj Kancelariji Revizije Republike Kosova i Međunarodnim Standardima Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Revizija je izvršena prvenstveno kako bi nam omogućila da izrazimo mišljenje o finansijskim izveštajima i zaključak o usaglašenosti sa nadležnim organima.¹

Kvalifikovano mišljenje o godišnjim finansijskim izveštajima

Završili smo reviziju godišnjih finansijskih izveštaja Opštine Gračanica (OG), koji sadrže izveštaj o primanjima i uplatama u gotovini, izveštaj o izvršenju budžeta i beleške objašnjenja o finansijskim izveštajima, uključujući rezime značajnih računovodstvenih politika i ostale izveštaje², za godinu koja se završila 31. decembra 2023.

Prema našem mišljenju, pored uticaja pitanja navedenih u paragrafu Osnova za kvalifikovano mišljenje, Godišnji Finansijski Izveštaji Opštine Gračanica, predstavljaju istinitu i realnu sliku u svim materijalnim aspektima, u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva za Javni Sektor, prema računovodstvu zasnovanom na gotovini.

Osnova za kvalifikovano mišljenje

- B1 Potraživanja su potcenjena za vrednost od 1,418,635€ u GFI.
- B2 Kapitalna sredstva u GFI su precenjena za vrednost od 31,516€, a zalihe su potcenjene za 499,330€, zbog njihove ne registracije i netačnog izveštavanja.
- B3 Potencijalne obaveze u GFI su precenjene za iznos od 93,688€.
- A1 Od roba i usluga pogrešno su klasifikovani Rashodi u iznosu od 56,846€, koji je trebalo da se plati iz subvencija i transfera. Takođe, kao rezultat sudskih odluka, isplata od 29,000€ je izvršena iz robe i usluga, dok po prirodi spada u kapitalne investicije.
- A2 Odnos neizmirenih obaveza u GFI je precenjen na vrednost od 26,205€.

Za više detalja pogledajte potpoglavlje 2.1 Pitanja koja utiču na mišljenje revizije

Revizija je izvršena u skladu sa Međunarodnim Standardima Revizije Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Prema ovim standardima naše odgovornosti su opisane ispod kod dela 'Odgovornosti Revizora za Reviziju Finansijskih Izveštaja'. U skladu sa INTOSAI-P-10, MSVIR 130, Etički kodeks NKR-a kao i drugim relevantnim zahtevima za reviziju GFI budžetskih organizacija NKR je nezavisna od revidiranog subjekta. Smatramo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i prikladni za osiguranje osnovu za mišljenje

Zaključak o usklađenosti

Izvršili smo reviziju da li su procesi i prateće transakcije u skladu sa definisanim revizorskim kriterijumima koji proizilaze iz zakonodavstva koje se primenjuje na subjekt revizije u kontekstu korišćenja finansijskih sredstava.

Prema našem mišljenju, pored uticaja pitanja opisanog u sekciju Osnova za Zaključak o usklađenosti, transakcije izvršene u procesu izvršenja budžeta Opštine Gračanica bile su, u svim materijalnim aspektima, u skladu sa definisanim kriterijumima revizije koji proizilaze iz zakonodavstva koje se primenjuje na revidiranog subjekta u kontekstu korišćenja finansijskih izvora

Osnova za zaključak

A3 U ugovoru sa cenama po jedinici, potrošena vrednost određene kategorije je premašila vrednost dozvoljenu za trošenje prema ponderisanju

A4 U 20 slučajeva primetili smo da nastavnici nisu organizovani na radnom mestu po ugovoru. Samo tokom 2023. godine, 14 nastavnika je primljeno i postavljeno za službenike u različitim odeljenjima Opštinske uprave.

Za više detalja pogledajte potpoglavlje 2.2 Pitanja koja utiču na zaključenje usklađenosti

Revizija je izvršena u skladu sa Međunarodnim Standardima Revizije Vrhovnih Institucija Revizije (MSVIR). Prema ovim standardima naše odgovornosti su opisane ispod kod dela 'Odgovornosti Revizora za Reviziju Finansijskih Izveštaja'. U skladu sa INTOSAI-P-10, MSVIR 130, Etički kodeks NKR-a kao i drugim relevantnim zahtevima za reviziju GFI budžetskih organizacija, NKR je nezavisna od Ministarstva/Opštine. Smatramo da su revizorski dokazi koje smo prikupili dovoljni i prikladni za osiguranje osnovu za zaključak.

Odgovornosti Menadžmenta i upravnih organa/upravljačkih za godišnje finansijske izveštaje

Predsednik Opštine je odgovoran za pripremu i realnu prezentaciju finansijskih izveštaja u skladu sa Međunarodnim Standardima Računovodstva u Javnom Sektoru - Finansijsko Izveštavanje zasnovano na Računovodstvu Gotovine. Takođe, Predsednik Opštine odgovoran je za uspostavljanje unutrašnjih kontrola, za koje utvrdi da su neophodne kako bi se omogućilo sastavljanje finansijskih izveštaja, bez pogrešnog prikazivanja materijalnih izveštaja izazvanih bilo prevarom ili greškom. To uključuje ispunjavanje zahteva koji proizilaze iz Zakona br. 03/L-048 o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornosti (sa dopunama i izmenama) i Uredba br. 01/2017 o Godišnjem Finansijskom Izveštavanju Budžetskih Organizacija.

Predsednik Opštine je odgovoran za obezbeđivanje nadzora procesa finansijskog izveštavanja Opštine Gračanica

Odgovornost Menadžmenta o Usaglašenosti

Menadžment Opštine Gračanica je takođe odgovoran za korišćenje finansijskih resursa Opštine u skladu sa Zakonom o Upravljanju Javnim Finansijama i Odgovornosti i svim ostalim važećim pravilima i propisima.³

Odgovornost Generalnog Revizora za reviziju GFI-a

Naši ciljevi su da pružimo razumno uverenje da finansijski izveštaji u celini ne sadrže materijalno značajne pogreške, bilo zbog prevare ili greške, i da izdajemo/izradimo revizorski izveštaj koji uključuje naše mišljenje. Razumna sigurnost je visoki stepen sigurnosti međutim ne garantuje da će revizija koja se vrši u skladu sa MSVIR uvek identifikovati materijalno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešna prikazivanja se mogu pojaviti usled prevare ili greške a smatraju se materijalnim ukoliko, pojedinačno ili u grupi, razumno očekuje da utiču u ekonomskim odlukama korisnika koje se donose na osnovu ovih finansijskih izveštaja.

Naš cilj je takođe da izrazimo revizorsko mišljenje o usklađenosti relevantnih vlasti Opštine Gračanica sa definisanim revizorskim kriterijumima koji proizilaze iz zakonske regulative koja su primenljiva u kontekstu korišćenja finansijskih sredstava, koja se odnose na revidiranog subjekta.

Kao deo revizije u skladu sa Zakonom o NKR i ISSAI, vršimo profesionalnu presudu i održavamo profesionalni skepticizam tokom cele revizije. Mi takođe:

- Identifikujemo i procenimo rizike od materijalno značajnih pogrešnih prikazivanja finansijskih izveštaja, bilo zbog prevare ili greške, izradimo i izvršimo revizorske postupke koji odgovaraju na te rizike, i pribavimo revizijske dokaze koji su dovoljni i prikladni da obezbedimo osnovu za naše mišljenje. Rizik od ne otkrivanja materijalno značajnih pogrešnih navoda koji nastaju kao rezultat prevare veći je od onog koji je rezultat greške, jer prevara može uključivati manipulaciju, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje unutrašnjih kontrola.
- Identifikujemo i procenimo rizike neusklađenosti sa vlastima, bilo zbog prevare ili greške, izradimo i izvršimo revizorske postupke koji su odgovorni za te rizike, i pribavimo revizijske dokaze koji su dovoljni i prikladni da pruže osnovu za naš zaključak o usklađenosti sa vlastima. Rizik od ne otkrivanja materijalno značajnih pogrešnih navoda koji nastaju kao rezultat prevare veći je od onog koji je rezultat greške, jer prevara može uključivati manipulaciju, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje unutrašnjih kontrola.
- Osiguramo da razumemo unutrašnju kontrolu relevantnu za reviziju, radi izrade revizorskih postupaka koji su prikladni, ali ne u svrhu izražavanja mišljenja o efektivnosti interne kontrole Opštine Gračanica.
- Procenimo prikladnost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procena i povezanih otkrivanja izvršene od strane menadžmenta.
- Procenimo ukupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izveštaja, uključujući obelodanjivanja, da bi se osigurali da finansijski izveštaji prikazuju transakcije i osnovne događaje realno i tačno.

Između ostalog, komuniciramo sa menadžmentom i odgovornima za upravljanje, i u vezi sa obimom i vremenom revizije i važnim nalazima revizije, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje identifikujemo tokom revizije.

Od pitanja koja su preneti menadžmentu, identifikujemo ona pitanja koja su bila najrelevantnija u reviziji finansijskih izveštaja tekućeg perioda i koja se smatraju ključnim revizorskim pitanjima. Izveštaj revizije objavljuje se na veb stranici NKR-a, sa izuzetkom informacija koje su klasifikovane kao osetljive ili zbog drugih zakonskih i administrativnih zabrana, u skladu sa važećim zakonodavstvom.

2 Nalazi i preporuke⁴

Tokom revizije, identifikovali smo oblasti u kojima su potrebna poboljšanja u finansijskom upravljanju i kontroli, koje su predstavljene u nastavku za vaše razmatranje u obliku nalaza i preporuka.

Najviše fokusirana pitanja koja su uticala na finansijsko mišljenje revizije su ona koja se odnose na netačnu i potpunu prezentaciju u GFI računa potraživanja, potencijalnih obaveza, ne finansijske imovine, neplaćenih obaveza kao i nepravilnu klasifikaciju rashoda prihode je potrebno ojačati u upravljanju prihodima od poreza na imovinu, i primeni odbitaka za zakupnine u skladu sa relevantnim propisima. Identifikovane su oblasti za dalje unapređenje u upravljanju javnim ugovorima, procesu nabavke, kao i kadrovskom, odnosno sistemizaciji osoblja obrazovnog sektora koja nije u skladu sa ugovorima o radu. Nadalje, nivo implementacije preporuka interne revizije je bio nizak i komisija za reviziju još uvek nije bila formirana. objašnjenja i poboljšanja internih kontrola u vezi sa finansijskim izveštavanjem i usaglašenošću sa ovlašćenjima u pogledu upravljanja sredstvima javnog sektora. Ovaj izveštaj je rezultirao sa 12 preporuka, od kojih je osam (8) novih preporuka, a četiri (4) ponovljenih. Mi ćemo pratiti (pregledati) ove preporuke tokom revizije sledeće godine.

Što se tiče statusa preporuka iz prethodne godine i stepena njihove implementacije, vidi poglavlje 4.

2.1 Pitanja koja utiču na mišljenje revizije

Pitanje B1 - Potcenjivanje računa potraživanja u GFI

Nalaz Prema članu 16 Uredbe MF-br.01/2017 o godišnjem finansijskom izveštavanju budžetskih organizacija, utvrđeno je da su BO koja prikupljaju prihode dužna da vode potpunu evidenciju o nenaplaćenim iznosima.

Potraživanja su potcenjena na vrednost od 1,418,635€, kao rezultat nepotpunog prikaza dugova koji nisu naplaćeni od poreza za obavljanje delatnosti iz prethodnih godina, već su prikazani samo oni za 2022. i 2023. godinu u iznosu od 444,640€. Iako je ovo bila preporuka od prošle godine, opština nije preduzela mere za njihovo pravilno objavljivanje.

Do toga je došlo kao rezultat nefunkcionisanja odgovarajućih kontrola u poboljšanju evidencije potraživanja i ispravnog izveštavanja o obelodanjivanju u GFI.

Uticaoj Netačno obelodanjivanje računa potraživanja utiče na netačno i tačno izveštavanje finansijskih informacija, odnosno njihovo potcenjivanje u GFI.

Preporuka B1 Predsednik mora da obezbedi jačanje unutrašnjih kontrola, u cilju poboljšanja procesa upravljanja i poštenog predstavljanja računa potraživanja u GFI.

Odgov rukovodstva (slažu se)

Pitanje B2 - Netačna prezentacija kapitalne imovine i zaliha u GFI

Nalaz Na osnovu Uredbe MF br. 02/2013 o upravljanju ne finansijskom imovinom u budžetskim organizacijama „Prezentaciju imovine u godišnjim finansijskim izveštajima mora izvršiti: ISUJFK za imovinu preko 1,000€ i rok korišćenja preko jedne godine; i e-imovina za imovinu čija je vrednost ispod 1,000 € i korisnim vekom upotrebe preko godinu dana i zalihe. Dalje, prema članu 6, svaka budžetska organizacija mora da kreira i ažurira registar ne finansijske imovine kojom upravlja. Registar se mora voditi posebno za svako sredstvo iu zbirnom obliku prema kategorijama klasifikovanim prema računovodstvenom planu. Dalje, u skladu sa članom 22. ovog pravilnika utvrđuju se opšte stope amortizacije sredstava, gde se utvrđuje da se zemljište ne amortizuje.

Identifikovali smo da prezentacija imovine u GFI nije urađena na potpun i tačan način:

- Osnovna sredstva su precenjena za 31,515,89€, jer je uplata po sudskoj odluci za eksproprijaciju zemljišta evidentirana u iznosu od 64,140,89€, uključujući kamate i ostale troškove postupka, dok je samo glavni dug u iznosu od 32,625€ morao biti evidentiran. Isto tako, ovo sredstvo nije registrovano u odgovarajućoj kategoriji prema računovodstvenom planu, pod šifrom „zemljište“, već je

registrovano pod oznakom „ostali kapital“, i kao takvo je počelo da se amortizuje;

- Zalihe su potcjenjene za 499,330€, pošto su prikazane na GFI u iznosu od 4,788,53€, dok je prema izveštaju o inventarizaciji imovine vrednost potrošnog materijala bila 504,118,75€.

Do toga je došlo zbog nefunkcionisanja odgovarajućih kontrola u oblasti upravljanja registrom imovine od strane relevantnih službenika.

Uticaoj Ne registrovanje imovine u ispravnoj kategoriji i njihovoj ispravnoj vrednosti je uticalo na precenjivanje kapitalne imovine i potcenjivanje zaliha u GFI.

Preporuka B2 Predsednik mora da obezbedi da su kapitalna, ne-kapitalna imovina i zalihe evidentirani u njihovoj ispravnoj kategoriji i vrednosti, tako da njihova prezentacija u GFI bude potpuna i tačna.

Odgov rukovodstva (slažu se)

Pitanje B3 – Precenjivanje potencijalnih obaveza u GFI

Nalaz Na osnovu Uredbe br. 01/2017 za godišnje finansijsko izveštavanje, član 18, budžetske organizacije u skladu sa ZUJF-om, prijavljuju sve potencijalne obaveze.

Potencijalne obaveze nisu pravilno prikazane u godišnjim finansijskim izveštajima. Oni su precenjani za vrednost od 93,688€.

To se dogodilo zbog nefunkcionisanja odgovarajućih kontrola u vezi sa vođenjem registra potencijalnih obaveza, u kom slučaju je pravni službenik u registar uneo predmet koji je Sud odbio 2022. godine i više nije predstavljao kontingent. odgovornost za opštinu.

Uticaoj Prikazivanje potencijalnih obaveza u netačnim vrednostima utiče na to da zainteresovane strane ili korisnici GFI nisu pravilno i korektno informisani o vrednosti potencijalnih obaveza.

Preporuka B3 Predsednik mora da obezbedi da prilikom pripreme GFI, potencijalne obaveze budu procenjene i predstavljene sa tačnim vrednostima.

Odgov rukovodstva (slažu se)

Pitanje A1 - Pogrešna klasifikacija rashoda u ekonomskim kategorijama

Nalaz Prema članu 18 tačka 3 Finansijske uredbe br. 01/2013 trošenje javnog novca, rashodi moraju imati odgovarajuće šifre, utvrđene računovodstvenim planom. Isto tako, sa računovodstvenim planom Trezora, definisane su odgovarajuće šifre i kategorije rashoda koje OB moraju primeniti.

Tokom testiranja rashoda primetili smo da:

- Iz kategorije roba i usluga izvršena su plaćanja u ukupnoj vrednosti od 56,846€, koja po prirodi spadaju u kategoriju subvencija i transfera. Ovi Rashodi se odnose na plaćanje prevoza za sportske i kulturne događaje gde stranke kao što su: nevladine organizacije, razna udruženja, sportski klubovi i sl. traže odobrenje od opštine za pokrivanje rashoda prevoza; I
- Kao rezultat sudskih/izvršnih odluka, predmet od 29,000€ je direktno plaćen od strane Trezora iz budžeta za robe i usluge, dok po prirodi spada u kapitalne investicije.

Do toga je došlo jer je opština greškom planirala ovaj projekat u neadekvatnoj kategoriji rashoda, dok je isplata putem sudske odluke tekla zbog nedostatka sredstava u relevantnom projektu.

Uticaj Izvršene isplate iz neadekvatne kategorije rashoda su uticale na precenjivanje/potcenjivanje relevantnih kategorija i kao rezultat imaju netačno i pošteno prikazivanje rashoda u JIF.

Preporuka A1 Predsednik mora da obezbedi da se Rashodi planiraju i realizuju prema odgovarajućim ekonomskim kategorijama, u skladu sa računovodstvenim planom, kako bi se omogućilo njihovo pravilno izveštavanje u GFI.

Odgov rukovodstva (slažu se)

Pitanje A2 – Netačno prikazivanje neizmirenih obaveza u GFI

Nalaz Prema članu 17. tačka 3. Uredbe MF 01/2017 o godišnjem finansijskom izveštavanju budžetskih organizacija, navodi se da BO sve obaveze (fakture) nastale do 31. decembra izveštajne godine, dok je tačkom 1. predviđeno da gl. Finansijski službenik budžetske organizacije je odgovoran da obezbedi da se svi važeći računi i zahtevi za plaćanje za isporučenu robu i usluge i/ili rad koji se obavlja za budžetsku organizaciju isplate u roku od trideset (30) kalendarskih dana nakon prijema fakture ili zahteva za plaćanje. od strane relevantne organizacije budžeta.

Tokom revizije, u jednom slučaju smo naišli na to da je za račun u iznosu od 107,724,40€ od 04.09.2023. godine, koji se odnosi na projekat „Rehabilitacija, održavanje infrastrukture i razne intervencije u opštini Gračanica“, opština imala samo platio iznos od 81,519,30 €. Preostali dug prema EO u iznosu od 26,205,10€ nije isplaćen zbog nedostatka sredstava. Primetili smo da prijavljivanje neizmirenih obaveza u finansijskim izveštajima nije tačno, jer je neplaćenu vrednost relevantne fakture od 26,205,10€ na dan 29.12.2023. godine Trezor izvršio preko privatnog izvršitelja, dok je opština to prikazala u GFI kao neplaćena obaveza.

Do toga je došlo kao rezultat nedostatka unutrašnjih kontrola u slučaju otkrivanja obaveza u GFI.

Uticaj Netačno prikazivanje vrednosti neizmirenih obaveza uticalo je na precenjivanje i prezentovanje netačnih informacija korisnicima GFI.

Preporuka A2

Predsednik mora da obezbedi efikasne kontrole u registraciji, kontroli i ispravnom prikazivanju vrednosti neizmirenih obaveza, u skladu sa zahtevima pravilnika o finansijskom izveštavanju, kako bi se omogućilo njihovo pravilno izveštavanje u GFI.

Odgov rukovodstva (slažu se)

2.2 Pitanja koja utiču na zaključenje usklađenosti

Pitanje A3 - Realizacija ugovorenih količina sa cenama po jedinici, nije u skladu sa ponderisanjem definisanim u dosijeu tendera

Nalaz

Na osnovu Uredbe br. 001/2022 o javnim nabavkama, član 17.35 Kad god Ugovarač (UA) ne zna indikativne količine, ugovore sa jediničnim cenama, UA mora odrediti ponderaciju na osnovu značaja svake „kategorije usluga." da bi UA na osnovu bodovanja utvrdio koja je ponuda sa najnižom cenom. Shodno tome, težina stavki mora da se vrši na osnovu ponderacije i značaja relevantne kategorije, što znači da je ostvareni (utrošen) iznos) ne mogu i ne mogu da menjam izveštaje u skladu sa ponderacijom datom u dosijeu tendera.

U ugovoru „Rehabilitacija, održavanje infrastrukture i razne intervencije u opštini Gračanica“ sa cenama po jedinici, podeljenih u dva lota, potrošena vrednost određene kategorije premašila je vrednost dozvoljenu za potrošnju prema ponderisanju:

- U partiji 2 „Rehabilitacija rečnih korita i zaštitnih zidova“ procenjene vrednosti od 1,100,000 €, prva kategorija (1) predmer ugovora „Pripremni radovi, zemlja, šljunak i geotekstil“, ponderisana je sa 20% vrednosti ugovora ili dozvola za utrošak do vrednosti od 220,000€, dok je realizacija ove kategorije do sedme situacije bila 30% od ugovora ili u vrednosti od 332,005€, premašujući vrednost dozvoljenog troška kategorije za 112,005€ do ove faze realizacije;
- U partiji 1 „Rehabilitacija lokalnih puteva i mostova“ procenjene vrednosti od 1,800,000€, prva kategorija (1) predmer ugovora „Pripremni radovi, zemlja, šljunak i geotekstil“, ponderisana je sa 20% vrednosti ugovora ili naknade rashoda do vrednosti od 360,000€, dok je realizacija ove kategorije do 13. situacije iznosila 22% vrednosti ugovora, odnosno 398,048€, premašujući vrednost dozvoljenih rashoda kategorije za 38,048€.

Ova prekoračenja su nastala kao rezultat lošeg planiranja potreba i nepravilnog određivanja kategorija ponderisanja na osnovu značaja radova/usluga u tenderskom dosijeu.

Uticao

Prekoračenje rashoda dozvoljenih količina prema ponderaciji koja mu je dodeljena u tenderskom dosijeu i u ugovoru utiče na nedostatak transparentnosti u donošenju odluke o izboru ponude sa najnižom cenom. Ovo takođe može uticati na povećanje planiranih budžetskih rashoda.

Preporuka A3

Predsednik opštine mora da obezbedi, preko jedinica koje traže i odeljenja za nabavke, da tokom pripreme zahteva i tenderskih dosijea za okvirne javne ugovore prema ponderaciji, igraju aktivnu ulogu u utvrđivanju stvarnih potreba opštine, tako da ovi ugovori su realizovani u potpunosti u skladu sa ponderisanjem definisanim u dosijeu tendera.

Odgov rukovodstva (slažu se)

Pitanje A4 - Sistematizacija kadrova u sektoru obrazovanja nije u skladu sa ugovorima o radu**Nalaz**

Prema članu 17 tačka 1 Zakona o radu br. 03/L-212, ističe se da je zaposleni raspoređen na radno mesto za koje je potpisao ugovor o radu. Međutim, tačkom 2. predviđeno je da se, u slučaju potrebe za restrukturiranjem ili novom organizacijom rada, zaposleni u skladu sa ugovorom o radu može organizovati na drugom mestu rada koje odgovara njegovoj stručnoj spremi, sposobnosti i istom nivou zarade, u skladu sa Ugovorom o radu. U članu 84. tačka 1. ovog zakona navedeno je da je zaposleni dužan da se na radnom mestu pridržava obaveza predviđenih zakonom, Kolektivnim ugovorom i Ugovorom o radu. Takođe, Organizacionom strukturom i Pravilnikom o unutrašnjoj organizaciji Opštinske uprave definisana je unutrašnja organizacija i način prijema internih akata za sistematizaciju poslova.

Iz uzoraka testiranih među osobljem primetili smo da u 20 slučajeva nastavnici nisu organizovani na radnom mestu u skladu sa ugovorom. Sistematizacija na ovim radnim mestima izvršena je kroz rešenja za privremenu sistematizaciju sa obrazloženjem povećanja obima posla. Sistem nije imao nikakav konkretan rok i rađen je za radna mesta kao što su: funkcioner/pomoćnik/načelnik za privredni razvoj, urbanizam, inspektor, uprava, kultura itd.

Samo u 2023. godini primljeno je 14 nastavnika i dva administratora koji su raspoređeni u druga odeljenja opštine, ne obavljajući funkciju i poslove po konkursu i ugovoru o radu.

Prema rečima nadležnih, do toga je došlo zbog nedovoljnog broja odobrenih službenih mesta u pojedinim odeljenima, što je onemogućilo prijem novih radnika srazmerno potrebama opštine.

Uticaj

Sistematizacija kadrova koja nije u skladu sa radnim mestom po ugovorima o radu predstavlja kršenje zakonskih uslova i utiče na nizak stepen odgovornosti i kvaliteta u obavljanju poslova iz radnog odnosa.

Preporuka A4

Predsednik mora da obezbedi da svo obrazovno osoblje bude angažovano u skladu sa dužnostima i odgovornostima prema ugovoru o radu. Takođe je potrebno napraviti usaglašenost između sadašnjih pozicija i onih koji su budžetirani u skladu sa zakonom o raspodeli budžeta, koji odgovara potrebama opštine.

Odgov rukovodstva (slažu se)

2.3 Ostala pitanja finansijskog upravljanja i usklađenosti

2.3.1 Prihodi

Prihodi koje je opština Gračanica ostvarila u 2023. godini iznosili su 2,654,690€, što je povećanje u odnosu na prethodnu godinu od 36,5%. Oni se odnose na prihode od poreza na imovinu, takse za građevinske dozvole, administrativne takse, prihode od poslovnih aktivnosti, prihode od poreza na legalizaciju, ekološke dozvole, prihode od zakupnine itd.

Pitanje A5 - Primena popusta na naknadu za korišćenje opštinske poslovne imovine u nedostatku dokaza potrebnih prema relevantnoj uredbi

Nalaz Na osnovu Uredbe br. 01/2021/KG o opštinskim taksama, tarifama i kaznama, član 6.3.4, utvrđuju se oslobađanja od plaćanja poreza i taksi za korišćenje opštinskih poslovnih objekata, gde se odlukom Skupštine opštine, može se isključiti zakupac koji po otpočinjanju posla dokaže potvrdom PAK-a ili na drugi zakonit način da ima zaposlene građane opštine koji mu nisu srodnici po pravoj liniji od 3-5 zaposlenih do iskoristiti popust od 20%.

Primitili smo da je u tri (3) slučaja fakturisanja zakupnine za korišćenje opštinskih poslovnih objekata primenjen popust od 20%, u nedostatku dokumentacije u dosijeu za ispunjavanje kriterijuma popusta. Za ove slučajeve u ugovorima o zakupu nije navedeno da će se primenjivati popust. Kao rezultat toga, opština je za 2023 godinu prikupila manje prihoda za 1,234€.

Do toga je došlo zbog nefunkcionisanja internih kontrola u sprovođenju zakonskih uslova u vezi sa primenom popusta na zakupninu.

Uticaj Fakturisanje koje nije u skladu sa sporazumom i zahtevima uredbe utiče na korist popusta u nedostatku dokaza koji se zahtevaju u uredbi i uzrokuje nižu naplatu opštinskih prihoda.

Preporuka A5 Predsednik mora da obezbedi nadzor i verifikaciju ugovora o korišćenju opštinskih poslovnih objekata, kako bi obezbedio da se popust za stanare primenjuje u skladu sa dokazima koji se zahtevaju u skladu sa relevantnom uredbom.

Odgov rukovodstva (slažu se)

2.3.2 Kapitalne investicije

Završni budžet za kapitalne investicije iznosio je 3,837,845€, dok je potrošeno 3,085,803€ ili oko 80,4% budžeta. Uglavnom se tiču rashoda izgradnje puteva, nabavke opreme preko 1,000€, stambenih zgrada itd.

Pitanje A6 - Izbor tendera sa nenormalno niskim cenama, bez davanja objašnjenja na osnovu ovih cena

Nalaz

U skladu sa Uredbom br. 001_2022 o javnim nabavkama, član 41.6, navodi se da u slučaju da se ponuda (ili pozicija tendera gde se primenjuje ponderisanje cena po jedinici) čini da je nenormalno niska, Ugovorni Autoritet (UA) mora da zahteva pismo od ekonomskog operatera (EO) koji je predao tender ili poziciju tendera koja se čini da je nenormalno niska prema stavu 41.3 ili 41.4 ove uredbe, pisana izjava koja uključuje detaljan pregled relevantnih delova tendera i koja uključuje Objašnjenje niske cene korišćenjem standardnog obrasca odobrenog od strane KRPP "Standardno pismo za nenormalno niske tendere".

Dalje, član 41.10 predviđa da "Nakon što AU dobije pismeno objašnjenje od EO, UA mora ili: a. Tretirati tender". isto kao i druge ponude ili b. odbiti ponudu i, u skladu sa članom 61. ZJN, koristeći standardni obrazac odobrenog od strane RKJN-a, "Obaveštenje o odbijanju tendera nije uobičajeno sniženo", u roku od dva dana od datuma. odluke.

U postupku nabavke za ugovor „Rehabilitacija lokalnih puteva i mostova “ partija 1 u iznosu od 1.800.000€, sa ponderisanom cenom po jedinici, pobjednički ekonomski operater je ponudio nenormalno niske cene, na poziciji III iznosa ugovora koji obuhvata "Betonske radove, armiranje" po ceni od 2 do 3 € po kubnom metru za nabavku i rad sa betonom, dok na tržištu ova vrednost varira od minimalno 65 € po kubnom metru do 85€ po kubnom metru. .

U istoj proceduri nabavke ali za ugovor „Rehabilitacija rečnog korita i zaštitnih zidova“ partija 2 u vrednosti od 1,100,000€, isti pobjednički EO je ponudio nenormalno niske cene, gde je za neke potpozicije u „Betonski, armaturski radovi“ ponudio od 10 do 30 € po kubnom metru za nabavku betona i radove.

Opština je zatražila pojašnjenje za obe parcele zbog ponude nenormalno niskih cena, tražeći detaljno objašnjenje za svaku cenu ispod tržišne. Međutim, privredni subjekt u svom odgovoru nije dao nikakvo objašnjenje za ponuđene cene, već je samo odgovorio da obećava da će se pridržavati ponuđenih cena i da će obavljati sve unapred navedene pozicije.

Do toga je došlo zbog nedostatka dovoljnih kontrola u proceni ponuda od strane komisije za procenu i odjeljenja za nabavke.

Uticaoj

Prihvatanje ponuda sa nenormalno niskim cenama, na tenderima sa ponderisanim cenama po jedinici, rizikuje da radovi ponuđeni po ovim cenama ne budu realizovani, da se realizuju van ugovorenih količina one pozicije na kojima su ponuđene skuplje cene, ili radovi koji će biti realizovan u neodgovarajućem kvalitetu. Ovo takođe negativno utiče na fer konkurenciju na tržištu, potiskujući druge EO koji nude cene zasnovane na stvarnim Rashodima. Ne pružanje detaljnih objašnjenja za ove cene predstavlja nedostatak transparentnosti od strane ekonomskog operatera.

Preporuka A6

Predsednik mora da obezbedi jačanje kontrola u vrednovanju ponuda sa nenormalno niskim cenama, tako što će tražiti i davati detaljna objašnjenja na osnovu niskih cena, kao što su analiza rashoda, izvori materijala i sl. Takođe obezbediti vršenje redovnih inspekcija u vezi sa realizacijom kvaliteta i kvantiteta predmetnog ugovora.

Odgov rukovodstva (slažu se)

2.3.3 Potraživanja

Opština Gračanica u finansijskim izveštajima za 2023 godinu je prikazala potraživanja u iznosu od 4,987,917€. Ovaj iznos se odnosi na operatere koji su ostali dužni prema opštini, poreze na delatnost, eksproprijaciju zemljišta itd.

Pitanje B4 - Nedostatak u naplati potraživanja

Nalaz	<p>Zakonom o porezu na nepokretnosti, članom 26, propisano je da Ministarstvo finansija i nadležni organi izvršne vlasti imaju ovlašćenja i ovlašćenja da naplate poreske obaveze veće od 10€, dok je članom 27 navedeno da, ako poreski obveznik ili dužnik ne izvrši su u potpunosti izmirili porez i novčanu kaznu u skladu sa utvrđenim rokovima, Opština izdaje konačno pismeno obaveštenje u roku od 10 radnih dana od poslednjeg dana za uplatu, gde zahteva punu isplatu neizmirenih poreskih obaveza, najkasnije do 10 kalendarskih dana. dana od dana kada se smatra da je konačno obaveštenje primljeno kod dužnika.</p> <p>Potraživanja za 2023. godinu su iznosila 4,987,917€, od čega je 3,827,203€ ili 77% za porez na imovinu. Opština je samo upozorila poreske obveznike na njihova kašnjenja, ali u naplati ovih dugova nije bilo rezultata. Dalje, opština nije preduzela nikakve druge radnje u vezi sa naplatom dugova.</p> <p>Do toga je došlo kao rezultat izostanka kontinuiranih akcija nadležnih službi u pokušaju naplate potraživanja.</p>
Uticaj	<p>Ne naplata potraživanja odražava niži nivo budžeta iz sopstvenih prihoda. Shodno tome, ovo takođe može uticati na postizanje ciljeva opštine, čineći nemogućim ulaganje u projekte koji se finansiraju iz ovih sredstava.</p>
Preporuka B4	<p>Predsednik mora da obezbedi jačanje kontrolnih mehanizama u naplati dugova od poreskih obveznika, koristeći sva raspoloživa sredstva, ne isključujući pravne radnje.</p>

Odgov rukovodstva (slažu se)

2.3.4 Funkcija interne revizije

Jedinica za internu reviziju (JIR) u opštini Gračanica radi sa dva interna revizora. Za 2023. godinu, ova jedinica je izradila godišnji plan rada na osnovu strateškog plana gde je planirala osam redovnih revizija. U ovim izveštajima date su ukupno 24 preporuke. Od toga je samo jedna sprovedena, 13 je u procesu implementacije, a 10 preporuka uopšte nije sprovedeno. Period obuhvaćen izveštajima JUR je uglavnom obuhvatao prethodnu godinu do trenutka završetka relevantne revizije.

Pitanje A7 - Nesprovođenje godišnjeg plana interne revizije i nizak nivo sprovođenja preporuka od strane relevantnih direkcija

Nalaz

Prema godišnjem planu rada za 2023. godinu, JIR je planirala da izvrši osam (8) revizija i očekuje se da će se izvršiti u toku godine u skladu sa utvrđenim rokovima. Dok, prema članu 10 tačka 1.3 Uredbe VRK br. 01/2019 za uspostavljanje i sprovođenje funkcije interne revizije u subjektu javnog sektora, predviđeno je da Rukovodilac subjekta javnog sektora obezbedi sprovođenje usaglašenih preporuka za internu reviziju prema akcionom planu.

Jedinica za unutrašnju reviziju je tokom 2023. godine izvršila samo sedam (7) revizija od osam (8) planiranih. Izvršene revizije se odnose na upravljanje nabavkama, urbanizam, budžet i finansije, imovinu, katastar, zdravstvo i administraciju, dok izveštaj o porezu na imovinu nije završen.

Od sedam (7) izveštaja interne revizije, samo četiri (4) direktora su pripremili akcione planove za sprovođenje datih preporuka. JUR je u izveštajima unutrašnje revizije dala ukupno 24 preporuke, od kojih je samo jedna (1) preporuka sprovedena, 13 je bilo u procesu implementacije, dok 10 uopšte nije sprovedeno.

Do neispunjenja plana revizije došlo je zbog ograničenih kapaciteta osoblja u JIR, jer jedinica radi bez vođe unutrašnje revizije. S druge strane, ovo se ogleda i u nedostatku nadzora revizorske aktivnosti u ispunjavanju plana od strane Komisije za reviziju.

Uticaj

Nepoštovanje plana revizije može dovesti do toga da interna revizija ne pokriva oblasti rizika i spreči menadžment da donese pravovremene odluke kako bi sprečio potencijalne greške. Nedostatak akcionih planova i slaba implementacija preporuka negativno utiču na unapređenje sistema kontrole i postizanje ciljeva organizacije.

Preporuka A7

Predsednik mora da kompletira osoblje JIR sa potrebnim osobljem kako je predviđeno zakonskim zahtevima, kako bi se postigla realizacija godišnjeg plana revizije u utvrđenim rokovima, kako bi pružio podršku i sigurnost menadžmentu u pogledu efektivnosti ključnih kontrola. Takođe, da se osigura da direkcije pod revizijom pripreme akcione planove za adresiranje preporuka JIR-a, i da preduzmu konkretne akcije za sprovođenje preporuka datih u izveštajima unutrašnje revizije.

Odgov rukovodstva (slažu se)

Pitanje A8 - Ne formiranje Odbora za reviziju

- Nalaz** Prema administrativnom uputstvu MF br. 01/2019 o uspostavljenju i funkcionisanju Odbora za reviziju u subjektu javnog sektora, članom 4 tačka 1, propisano je da svaki subjekat javnog sektora koji je formirao Jedinicu za internu reviziju na nivou matičnog organa u skladu sa važećim propisima, osniva Odbor za reviziju. Dok, član 6 navodi da Revizorsku komisiju imenuje rukovodilac subjekta javnog sektora i da se sastoji od tri (3) ili pet (5) članova.
- Tokom 2023. godine Opština nije imala Odbor za reviziju. Mandat preliminarnog odbora je istekao u oktobru 2022. godine, dok nisu preduzete potrebne radnje za imenovanje novih članova.
- Do toga je došlo zato što Predsednik nije preduzeo mere za imenovanje novih članova Odbora za reviziju.
- Uticaj** Nefunkcionisanje Odbora za reviziju rezultira nedostatkom praćenja rada JIR-a, da pruži podršku menadžmentu u donošenju odluka i da obezbedi da su preporuke revizije prihvaćene i sprovedene.
- Preporuka A8** Predsednik mora da obezbedi da su preduzete radnje za uspostavljanje Odbora za reviziju u skladu sa zakonskim zahtevima.

Odgov rukovodstva (slažu se)

3 Rezime informacija o planiranju i implementaciji budžeta

Uzeli smo u obzir izvore budžetskih fondova, potrošnju fondova i prikupljenih prihoda iz ekonomskih kategorija. Ovo je istaknuto u sledećim tabelama:

Tabela 1. Troškovi prema izvorima budžetskih fondova (u €)

Opis	Početni budžet	Konačni budžet ⁵	2023 Troškovi	2022 Troškovi	2021 Troškov
Izvori fondova	8,767,352	10,171,925	9,318,337	7,841,438	7,978,563
Vladini grantovi – budžet	6,585,729	6,847,864	6,698,911	5,105,187	5,161,256
Finansiranje putem zaduživanja	0	0	0	185,787	41,897
Finansiranje putem zaduživanja – investiciona klauzula	0	0	0	234,740	812,017
Preneseno od prošle godine	0	831,331	655,381	845,048	791,684
Sopstveni prihodi	2,181,623	2,485,445	1,964,046	1,470,676	1,169,815
Spoljne donacije	0	7,285	0	0	1,894

Završni budžet opštine Gračanica je veći od početnog budžeta za 1,404,573€. Ovo povećanje budžeta je rezultat odluka Vlade o budžetskim izdvajanjima u iznosu od 262,135€, uključivanju prenesenih prihoda od 303,822€, prenetih sopstvenih prihoda od 831,331€ i donacija u iznosu od 7,285€ u konačni budžet.

Opština je u 2023. godini potrošila oko 91,6% konačnog budžeta ili 9,318,337€, uz povećanje od 3,6% u odnosu na prethodnu godinu. Međutim, objašnjenja za trenutnu poziciju su detaljna u nastavku.

Tabela 2. Troškovi fondova prema ekonomskim kategorijama (u €)

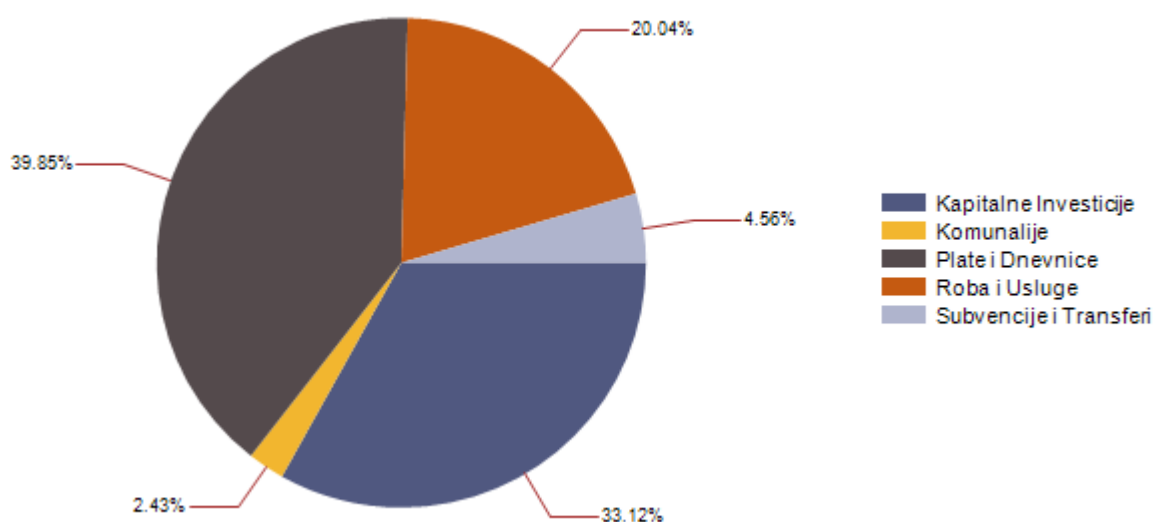
Opis	Početni budžet	Konačni budžet	2023 Troškovi	2022 Troškovi	2021 Troškovi
Troškovi fondova prema ekonomskim kategorijama	8,767,352	10,171,925	9,318,337	7,841,438	7,978,563
Plate i dnevnice	3,451,528	3,713,663	3,713,663	3,155,251	3,149,905
Robe i usluge	1,768,326	1,869,236	1,866,939	1,962,539	1,770,293
Komunalije	202,000	285,495	226,781	200,530	179,976
Subvencije i transferi	380,859	465,687	425,150	246,031	219,735

Kapitalne investicije	2,964,639	3,837,845	3,085,803	2,277,088	2,658,655
-----------------------	-----------	-----------	-----------	-----------	-----------

Opština je imala budžetska kretanja po kategorijama. Međutim, sva kretanja/promene su podržana relevantnim odlukama Ministarstva finansija i Vlade. Pojašnjenja o izmenama budžeta su obelodanjena na sledeći način:

- Konačni budžet za plate i dnevnice u poređenju sa početnim budžetom je povećan za 262,135€. Završni budžet se sastoji samo od vladinog granta u iznosu od 3,713,662€. Za period januar – decembar 2023. godine realizacija budžeta iznosila je 99,9%
- Konačni budžet za robe i usluge u odnosu na početni budžet povećan je za 100,910€. Najveći deo ovog budžeta se sastoji od vladinog granta od 1,627,050€, sopstvenih prihoda od 241,686€ i transferisanih prihoda od 500€. Do kraja 2023. godine realizacija budžeta bila je 99,8%
- Konačni budžet za opštinske troškove u odnosu na početni budžet je povećan za 83,495€; Ovaj budžet se sastoji od vladinog granta od 194,000€, sopstvenih prihoda u iznosu od 58,000€ i prenesenih sopstvenih prihoda od 33,494€; Do kraja godine realizacija budžeta bila je 79,4%
- Konačni budžet za subvencije i transfere u odnosu na početni budžet je povećan za 325,686€; Ovaj budžet se sastoji od vladinog fonda od 315,859€, sopstvenih prihoda od 135,000€ i ličnih prihoda za prenos od 14,827€. Realizacija budžeta na kraju godine iznosila je 91,3%;
- Konačni budžet za kapitalne investicije u odnosu na početni budžet je povećan u iznosu od 873,205€. Ovaj budžet se sastoji od vladinog fonda od 997,292€, ličnih prihoda od 2,050,759€, ličnih prihoda za prenos od 782,508€ i donacija od 7,285€. Opština je do kraja godine uspela da potroši 80,4% budžeta.

Grafikon 1. Troškovi prema ekonomskim kategorijama za godinu 2023

Prihodi koje je opština Gračanica ostvarila u 2023. godini iznosili su 2,654,690€, što je povećanje u odnosu na prethodnu godinu od 36,5%. Oni se odnose na prihode od poreza na imovinu, takse za građevinske dozvole, administrativne takse, prihode od poslovnih aktivnosti, prihode od poreza

na legalizaciju, ekološke dozvole, prihode od zakupnine itd.

Opština Gračanica je takođe u 2023. godini dobila saobraćajne kazne u iznosu od 217,681€ i sudske kazne u iznosu od 15,610€. Ovi prihodi nisu uključeni u donju tabelu jer ova sredstva planira i realizuje Ministarstvo unutrašnjih poslova, dok se opštini dodeljuju za troškove.

Tabela 3. Prihodi (u €)

Opis	Početni budžet	Završni budžet	Prijemi 2023	Prijemi 2022	Prijemi 2021
Ukupni prihodi	2,181,623	2,181,623	2,654,690	1,944,896	1,866,079
Poreski prihodi	1,194,263	1,194,263	1,140,949	978,808	893,846
Ne poreski prihodi	987,360	987,360	1,513,740	966,087	972,233

4 Napredak u implementaciji preporuka

Izveštaj revizije za GFI za 2022. godinu opštine Gračanica je rezultirao sa sedam (7) glavnih preporuka. Opština je pripremila Akcioni plan, koji predstavlja način na koji će implementirati date preporuke.

Do kraja naše revizije za 2023. godinu, tri (3) preporuke su sprovedene, dok četiri (4) još nisu adresirane, kao što je prikazano na grafikonu 2, ispod. Za potpuniji opis preporuka i načina na koji su one adresirane, pogledajte Tabelu 3 (ili Tabelu preporuka).

Grafikon 2. Napredak u sprovođenju preporuka iz prethodne godine

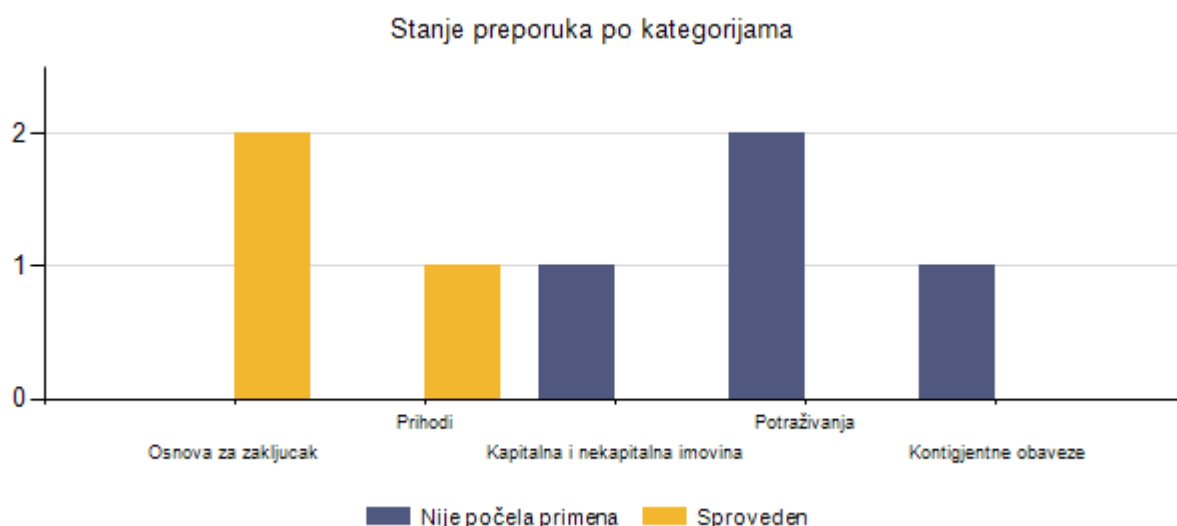

Tabela 4 Rezime preporuka iz prethodne godine

Br.	Oblast revizije	Preporuke za 2022	Preduzete akcije	Status
1.	Osnova za zaključak	Predsednik mora da pojača nivo kontrola kako bi osigurao da se isplate izvrše u redovnom zakonskom roku od 30 dana.	Iz pregledanih uzoraka nismo naišli na kašnjenje faktura preko zakonskog roka.	Implementirano
2.	Osnova za zaključak	Predsednik mora da obezbedi odgovarajuću kontrolu preko kancelarije za nabavke, tako da se pregleda da li jedinice koje zahtevaju sastave tehničke specifikacije u skladu sa zakonskim zahtevima i potrebama opštine, određujući standard kvaliteta rada ili snabdevanja.	Ove godine nismo se susreli sa takvim slučajevima.	Implementirano
3.	Prihodi	Predsednik mora da obezbedi da se izdavanje građevinskih dozvola od strane Odeljenja za urbanizam obavi u zakonskim rokovima.	Od testiranih uzoraka u ovoj godini nije naišlo na kašnjenje u	Implementirano

			razmatranju građevinskih dozvola.	
4.	Imovina	Predsednik obezbeđuje pravilno sprovođenje unutrašnjih kontrola u vezi sa pravilnom registracijom ne finansijske kapitalne imovine od strane službenika za bogatstvo u skladu sa kriterijumima uredbe za upravljanje ne finansijskom imovinom.	Ništa nije preduzeto jer izveštaj o imovini i zalihama nije ispravno dostavljen.	Implementacija nije počela
5.	Računi potraživanja	Predsednik mora da obezbedi jačanje unutrašnjih kontrola, kako bi se unapredio proces upravljanja i pošteno predstavljanje računa potraživanja u RVF.	Izveštaj o potraživanjima za ovu godinu takođe nije pravilno prikazan.	Implementacija nije počela
6.	Računi potraživanja	Predsednik mora da obezbedi poboljšanje procesa upravljanja računima potraživanja kako bi se povećala efikasnost u naplati potraživanja.	Nisu preduzete adekvatne mere u pogledu naplate prihoda.	Implementacija nije počela
7.	Potencijalne obaveze	Predsednik mora da obezbedi da prilikom pripreme GFI, potencijalne obaveze budu procenjene i predstavljene sa tačnim vrednostima.	Nisu preduzete nikakve radnje jer je koeficijent potencijalne obaveze procenjen.	Implementacija nije počela

Ovaj Izveštaj je prevod sa originalne verzije na albanskom jeziku. U slučaju nedoslednosti prevladava verzija na albanskom jeziku

Vlora Spanca, Generalna Revizorka

Agron Feti, Pomoćnica Generalne Revizorka

Blerim Kabashi, Direktor revizije

Erëmira Bytyqi-Pllana, Vođa tima

Nora Rashiti Nishefci, Član tima

Kushtrim Leci, Član tima

Dodatak I: Pismo potvrde

ОПШТИНА ГРАЧАНИЦА
KOMUNA E GRAÇANICËS
MUNICIPALITY OF GRACANICA

POTVRDNO PISMO

O saglasnosti sa nalazima Generalnog Revizora na Izveštaju revizije za 2023 godinu kao i za sprovođenje preporuka

Za: Nacionalnu Kancelariju Revizije:

Poštovani,

Preko ovog psima, potvrđujem da:

- sam primio nacrt izveštaja Nacionalne Kancelarije Revizije o Reviziji Finansijskih Izveštaja Opštine Gračanica, za godinu završno sa 31 decembrom 2023 (u daljem tekstu "Izveštaj");
- slažem se sa nalazima i preporukama i nemam neki komentar u vezi sa sadržajem izveštaja i da ću
- u roku od 30 dana od prijema Završnog izveštaja, dostaviti akcioni plan za sprovođenje preporuka, koji će uključiti vremenske rokove i osoblje koje je odgovorno za njihovo sprovođenje.

Prof. dr. Ljiljana Šarić
Predsednica Opštine Gračanica
Datum: 18.06.2024, Gračanica

РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIC OF KOSOVO
ОПШТИНА ГРАЧАНИЦА
KOMUNA E GRAÇANICËS
MUNICIPALITY OF GRACANICA
No. Nr. No 2949124 18 JUN 2024

Dodatak II: Objašnjenja različitih vrsta mišljenja revizije primenjenih od strane NKR i drugih delova Izveštaja Revizije

Izveštaj revizora o finansijskim izveštajima⁸ treba da sadrži mišljenje o finansijskim izveštajima, na osnovu zaključaka izvedenih iz dokaza dobijenih tokom revizije. Kada se revizija vrši radi procene

usklađenosti sa drugim zakonima i propisima, revizori imaju dodatnu odgovornost da izveštavaju o usklađenosti sa nadležnim organima⁹, što rezultira zaključkom o usklađenosti.

U cilju utvrđenja da li je mišljenje o finansijskim izveštajima modifikovano ili nije modifikovano, revizor treba da obezbedi da rezultati revizije uključuju otkriveni ne materijalni ili otvorene druge nepravilne izjave proširene ili jedan (ili više) moguće pretpostavljenom u slučaju ograničenja delokruga.

Pogrešno prikazivanje je razlika između prijavljenog iznosa, klasifikacije, prezentacije ili obelodanjivanja artikla finansijskog izveštaja i količine, klasifikacije, prezentacije ili obelodanjivanja koja zahteva da artikal bude u skladu sa primenljivim okvirom finansijskog izveštavanja. Pogrešna prikazivanja mogu nastati iz greške ili prevare.

(odlomak od MSVIR 200)

Forma mišljenja

Ne-modifikovano mišljenje

Formuliše se kada nisu pronađene pogrešne izjave ili neusklađenosti ili su pronađene pogrešne izjave ili neusklađenosti, jedna ili objedinjena, što nije jednaka sa ili ne premašuje nivo materijalnosti finansijskih izveštaja u celini ili pogrešnih prikazivanja i/ili odstupanja otkrivena u određenoj klasi transakcija nije jednaka ili premašuje nivo najnižeg materijalnosti utvrđen za tu klasu transakcija. Takođe se formuliše ako nema ograničenja obima ili kada ograničenje obima ne može dovesti do izbegavanja značajnih pogrešnih prikazivanja i / ili ne usklađivanja.

Ograničenje obima nastaje kada revizor nije u mogućnosti da prikupi dovoljno revizijskih dokaza da bi zaključio da finansijski izveštaji u celini su slobodni od materijalnog pogrešnog prikazivanja.

Revizor treba da izrazi **jedno ne-modifikovano mišljenje revizije** ukoliko se zaključí da su finansijski izveštaji pripremljeni, sa svih materijalnih gledišta u skladu sa važećim finansijskim okvirom..

Promene mišljenja u revizorskom izveštaju

Revizor treba da modifikuje mišljenje revizije na revizorskom izveštaju ukoliko se zaključí da, na osnovu prikupljenih dokaza revizije, finansijski izveštaji kao celina nisu bez materijalnih grešaka, ili nije u mogućnosti da dobije dovoljno odgovarajućih dokaza revizije da bi zaključio da su finansijski izveštaji kao celina bez materijalno pogrešnih prikazivanja i/ili ne usklađenost, revizor treba da modifikuje mišljenje u izveštaju revizije.

Modifikovana mišljenja mogu biti.

- Kvalifikovane,
- Protivne, il
- Odbijene

Kvalifikovano mišljenje

Formuliše se kada se otkriju pogrešna prikazivanja i / ili odstupanja, pojedinačni ili agregat koji je jednak ili premašuje nivo značajnosti finansijskih izveštaja u celini ili kada su pogrešna prikazivanja i / ili neslaganja otkrivena unutar date klase transakcija jednaka ili prevaziđe nivo niže značajnosti utvrđenog za tu klasu transakcija. Takođe je formulisan ako ne postoji ograničenje obima koje ne može dovesti do izbegavanja značajnih pogrešnih prikazivanja.

Protivno mišljenje

Formuliše se kada se otkriju pogrešna prikazivanja i / ili neusklađenosti, pojedinačna ili agregat, što premašuje nivo značajnosti finansijskih izveštaja u celini ili kada se pogrešno prikazivanje i / ili neusaglašenosti otkrivena u okviru određene klase transakcija daleko premašuju nivo nižeg materijalnosti utvrđen za tu klasu transakcija.

“Rasprostranjena” je termin koji se koristi u kontekstu grešaka i / ili neusklađenosti da bi se opisali efekti grešaka i / ili neusklađenosti na finansijske izveštaje ili potencijalni efekti grešaka i / ili neusklađenosti na finansijskim izveštajima, ako postoje takvi, koji nisu otkriveni zbog nemogućnosti pribavljanja dovoljno adekvatnih revizorskih dokaza. Rasprostranjeni efekti u finansijskim izveštajima su oni koji su, po revizorovoj proceni:

- a) Ne ograniče se samo na elemente, račune ili određene stavke finansijskih izveštaja
- a) Ako se tako ograniče, predstavljati ili može predstavljati značajan deo finansijskih izveštaja; ili
- b) U vezi sa obelodanjivanjima, su od suštinskog značaja za razumevanje finansijskih izveštaja.

Odricanje od mišljenja

Formuliše se kada ograničenje obima, tj. nemogućnosti da obezbede dovoljne odgovarajuće revizorske dokaze, je materijalne ili raširene prirode.

Paragrafi Isticanja Pitanja i paragrafi Ostalih Pitanja na revizorskom izveštaju

Ukoliko revizor smatra potrebnim da skrene pažnju na pitanje prikazano ili obelodanjeno na finansijskim izveštajima koja je od velikog značaja za njihovo razumevanje finansijskih izveštaja, ali postoje dovoljno prikladnih dokaza da to pitanje nije materijalno pogrešno prikazano na finansijskim izveštajima, revizor će u revizorskom izveštaju uključiti jedan paragraf o Isticanju Pitanja. Isticanje Pitanja se treba odražavati samo na informaciju prikazanu ili obelodanjenu na finansijskim izveštajima.

Paragraf o isticanju pitanja treba:

- da se uključi odmah nakon mišljenja revizije;
- da koristi naslov “Isticanje Pitanja” ili neki drugi prikladni naslov;
- da uključi jasnu referencu na pitanje koje se ističe i da naznači gde se mogu naći relevantna obelodanjivanja na finansijskim izveštajima koja u potpunosti opisuju to pitanje; i
- ukazati da revizorsko mišljenje nije modifikovano u odnosu na istaknuto pitanje.

Ukoliko revizor smatra neophodnim da komunicira određeno pitanje, osim onih koje su predstavljene ili obelodanjene u finansijskim izveštajima, koja po prosudi revizora je važna za korisniku u cilju shvatanja revizije, odgovornosti revizora ili revizorski izveštaj, a pod uslovom da to

nije zabranjeno zakonom ili pravilima, treba da se pripremi paragraf sa naslovom "Ostala Pitanja", ili nekim drugim pogodnim naslovom. Ovaj paragraf treba da se pojavi odmah iza mišljenja i nakon svakog pasusa kod Isticanja Pitanja.

Završne napomene

- ¹ Usklađenost sa vlastima – poštovanje svih relevantnih zakona, pravila, propisa, standarda i dobre prakse u javnom sektoru
- ² Ostali izveštaji su zahtev člana 8 Uredbe 01/2017 za godišnje finansijsko izveštavanje
- ³ Kolektivno se naziva poštovanje vlasti
- ⁴ Pitanje A i Preporuka A – znači nova pitanja i preporuke.
Pitanje B i Preporuka B – označavaju ponovljena pitanja i preporuke Pitanje C i Preporuka C – označavaju delimično ponovljena pitanja i preporuke.
- ⁵ Konačni budžet – budžet odobren od strane Skupštine, a zatim usklađen od strane Ministarstva finansija
- ⁶ Finansijski izveštaji u javnom sektoru takođe uključuju izveštaj(e) o izvršenju budžeta
- ⁷ Usklađenost sa vlastima: usklađenost sa zakonima, propisima, standardima ili dobrim praksama.